

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

26 septembrie 2013*

„Dreptul societăților — Libertatea de stabilire — A unsprezecea directivă 89/666/CEE — Publicitatea documentelor contabile — Sucursală a unei societăți de capitaluri stabilită în alt stat membru — Sancțiune pecuniară în cazul neîndeplinirii obligației de publicitate în termenul prevăzut — Dreptul la protecție jurisdicțională efectivă — Principiul respectării dreptului la apărare — Caracterul adecvat, efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii”

În cauza C-418/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht Innsbruck (Austria), prin decizia din 29 iulie 2011, primită de Curte la 10 august 2011, în procedura

Texdata Software GmbH,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, domnii J. Malenovský, U. Löhmus (raportor), M. Safjan și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 27 noiembrie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Texdata Software GmbH, de N. Arnold și de T. Raubal, Rechtsanwälte;
- pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer și de F. Koppensteiner, în calitate de agenți;
- pentru guvernul Regatului Unit, de S. Ossowski, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de G. Braun și de K-P. Wojcik, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 31 ianuarie 2013,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatele (1) și (3) TUE, a articolelor 49 TFUE și 54 TFUE, a articolelor 47 și 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), a articolului 6 alineatul (2) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), a articolului 6 din Prima directivă 68/151/CEE a Consiliului din 9 martie 1968 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în înțelesul articolului 58 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociațiilor sau terților (JO L 65, p. 8, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 3, denumită în continuare „Prima directivă”), a articolului 60a din A patra directivă 78/660/CEE a Consiliului din 25 iulie 1978 în temeiul articolului 54 alineatul (3) litera (g) din tratat, privind conturile anuale ale anumitor forme de societăți comerciale (JO L 222, p. 11, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 21), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 (JO L 164, p. 42, denumită în continuare „A patra directivă”), precum și a articolului 38 alineatul (6) din A șaptea directivă 83/349/CEE a Consiliului din 13 iunie 1983 în temeiul articolului 54 alineatul (3) litera (g) din tratat, privind conturile consolidate (JO L 193, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 58, denumită în continuare „A șaptea directivă”).
- 2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unei acțiuni introduse de Texdata Software GmbH (denumită în continuare „Texdata”) având ca obiect contestarea penalităților cu titlu cominatoriu care i-au fost aplicate de Landesgericht Innsbruck (Judecătoria din Innsbruck) pentru sancționarea neîndeplinirii obligației de a depune conturile anuale la această instanță competentă în materia registrului comerțului.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Articolul 6 din CEDO, intitulat „Dreptul la un proces echitabil”, prevede la paragrafele 1 și 2:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția va fi legal stabilită.”

Dreptul Uniunii

Prima directivă și Directiva 2009/101/CE

- 4 Prima directivă a fost abrogată prin Directiva 2009/101/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în înțelesul articolului 48 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților (JO L 258, p. 11), care a intrat în vigoare la 21 octombrie 2009.
- 5 Articolul 2 litera (f) din Directiva 2009/101 prevede că statele membre adoptă măsurile necesare pentru ca publicitatea obligatorie privind societățile menționate la articolul 1 să vizeze cel puțin documentele contabile ale fiecărui exercițiu, a căror publicare este obligatorie în conformitate, printre altele, cu A patra directivă și cu A șaptea directivă.
- 6 Articolul 7 litera (a) din directiva menționată, care este redactat în termeni identici cu cei ai articolului 6 litera (a) din Prima directivă, prevede că statele membre prevăd sancțiuni adecvate cel puțin pentru lipsa de publicitate a documentelor contabile, astfel cum este prevăzută la articolul 2 litera (f) din Directiva 2009/101.

A patra directivă

- 7 În temeiul articolului 47 din A patra directivă, conturile anuale aprobate periodic și raportul de gestiune, precum și raportul întocmit de persoana răspunzătoare de auditarea conturilor fac obiectul unei publicități efectuate potrivit procedurii prevăzute de legislația fiecărui stat membru în conformitate cu articolul 3 din Prima directivă.
- 8 Articolul 60a din A patra directivă prevede:

„Statele membre stabilesc norme cu privire la sancțiunile aplicabile pentru încălcarea dispozițiilor de drept intern adoptate în conformitate cu prezenta directivă și iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că sunt puse în aplicare. Sancțiunile prevăzute trebuie să fie eficiente, proporționale și disuasive.”

A unsprezecea Directivă 89/666/CEE

- 9 A unsprezecea Directivă 89/666/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind publicitatea sucursalelor înființate într-un stat membru de anumite forme de societăți comerciale care intră sub incidența legislației unui alt stat (JO L 395, p. 36, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 100, denumită în continuare „A unsprezecea directivă”) reglementează sucursalele societăților de capitaluri. Potrivit primului, celui de al patrulea și celui de al nouălea considerent:

„[...] pentru a facilita exercitarea libertății de stabilire a societăților care intră sub incidența articolului 58 din tratat, articolul 54 alineatul (3) litera (g) și programul general de eliminare a restricțiilor la libertatea de stabilire prevăd coordonarea garanțiilor impuse societăților comerciale în statele membre, pentru protejarea intereselor asociaților și terților;

[...]

[...] în ceea ce privește sucursalele, lipsa de coordonare, în special în domeniul publicității, dă naștere unor disparități în privința protecției asociaților și terților, între societățile care operează în alte state membre prin înființarea de sucursale și cele care operează acolo prin constituirea de filiale;

[...]

[...] dispozițiile de drept intern care impun publicitatea documentelor contabile privind sucursala nu mai pot fi justificate după coordonarea legislațiilor interne privind întocmirea, auditul și publicitatea documentelor contabile ale societăților comerciale; [...] este, prin urmare, suficient să se facă publice, în registrul sucursalei, documentele contabile auditate și publicate de societate”.

- 10 Articolul 1 alineatele (1) și (2) din A unsprezecea directivă are următorul cuprins:

„(1) Actele și indicațiile privind sucursalele înființate într-un stat membru de către o societate comercială care intră sub incidența legislației unui alt stat membru și căreia i se aplică [Prima directivă] sunt publicate în conformitate cu legislația statului membru în care este situată sucursala, conform articolului 3 din directiva în cauză.

(2) Dacă cerințele de publicitate pentru sucursală diferă de cerințele impuse societății comerciale, cele dintâi prevalează pentru operațiunile încheiate cu sucursala.”

- 11 În temeiul dispozițiilor coroborate ale articolului 2 alineatul (1) litera (g) și ale articolului 3 din A unsprezecea directivă, publicitatea obligatorie prevăzută la articolul 1 din aceasta este limitată la documentele contabile ale societății, întocmite, auditate și publicate în conformitate cu legislația statului membru sub incidența căruia intră societatea comercială, în conformitate, printre altele, cu A patra directivă și cu A șaptea directivă.
- 12 Articolul 12 din această directivă prevede că „[s]tatele membre prevăd sancțiuni adecvate în cazul neîndeplinirii obligațiilor de publicitate prevăzute la articolele 1, 2, 3 [...]”

Dreptul austriac

- 13 Potrivit articolului 277 alineatul (1) din Codul comercial (Unternehmensgesetzbuch, dRBl 219/1897), în versiunea aplicabilă în cauza principală (denumit în continuare „UGB”), reprezentanții legali ai societăților de capitaluri sunt obligați să depună la instanța competentă pentru registrul comerțului de la sediul societății conturile anuale, raportul de gestiune, precum și, dacă este cazul, raportul privind guvernanta întreprinderii, după examinarea acestora în adunarea generală și în termen de cel mult nouă luni de la data închiderii bilanțului, cu atestarea sau cu refuzul atestării ori cu rezervele aferente.
- 14 Articolul 280a din UGB, intitulat „Publicitatea sucursalelor societăților de capitaluri străine”, prevede că reprezentanții sucursalelor societăților de capitaluri străine trebuie să publice, în limba germană, documentele contabile întocmite, auditate și publicate potrivit dreptului aplicabil la sediul principal al societății, în conformitate cu articolele 277, 281 și 282 din UGB.
- 15 Articolul 283 din UGB, intitulat „Penalități cu titlu cominatoriu”, astfel cum a fost modificat prin Legea care însoțește bugetul din 2011 (Budgetbegleitgesetz, BGBl. I, 111/2010, denumit în continuare „BBG”), are următorul cuprins:

„(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor generale din dreptul comercial, membrii consiliului de administrație sau lichidatorii sunt obligați să respecte, în termenele stabilite, articolele [...] 277-280, membrii consiliului de supraveghere sunt obligați să respecte articolul 270 și, în cazul unei sucursale naționale a unei societăți de capitaluri străine, persoanele autorizate să o reprezinte sunt obligate să respecte articolul 280a, sub sancțiunea obligării de către instanță la plata unei penalități cu titlu cominatoriu cuprinse între 700 și 3 600 de euro. Aceasta trebuie să fie aplicată după expirarea termenului de publicitate. Aplicarea ei trebuie să fie repetată la fiecare două luni, până când organele menționate își îndeplinesc obligațiile.

(2) În cazul în care publicitatea prevăzută la alineatul (1) nu a fost efectuată până în ultima zi a termenului stabilit și cu condiția ca publicitatea să nu fi parvenit instanței până în ziua anterioară adoptării ordonanței de impunere a penalității cu titlu cominatoriu, trebuie să se aplice prin ordonanță, fără o procedură prealabilă, o penalitate cu titlu cominatoriu în cuantum de 700 de euro. Aplicarea unei astfel de măsuri nu se impune în cazul în care un eveniment neprevăzut și inevitabil a împiedicat în mod vădit organul menționat la alineatul (1) să efectueze publicitatea în timp util. În acest caz, cu condiția ca publicitatea să nu fi fost încă efectuată, măsura este suspendată timp de patru săptămâni după dispariția evenimentului care împiedica publicitatea. Ordonanțele de impunere a penalității cu titlu cominatoriu sunt comunicate sau notificate ca fiind acțiuni. Organul în cauză dispune de un termen de paisprezece zile pentru a ataca ordonanța, care, în caz contrar, devine definitivă. Acțiunea trebuie să prezinte motivele care justifică neexecutarea obligațiilor menționate la alineatul (1). În cazul expirării termenului de introducere a acțiunii, poate fi acordată o *restitutio in integrum* [...]. În cazul în care acțiunea este tardivă ori nemotivată, trebuie să fie respinsă printr-o decizie.

(3) Introducerea, în timp util, a acțiunii motivate are ca rezultat faptul că ordonanța de impunere a penalității cu titlu cominatoriu devine inaplicabilă. Instanța va hotărî cu privire la aplicarea unei penalități cu titlu cominatoriu în procedură ordinară prin pronunțarea unei decizii. În cazul în care nu se impune închiderea procedurii, poate fi aplicată o penalitate cu titlu cominatoriu într-un cuantum cuprins între 700 și 3 600 de euro fără o avertizare prealabilă. Organul în cauză dispune de o cale de atac împotriva aplicării penalității cu titlu cominatoriu în procedura ordinară [...].

(4) În cazul în care publicitatea nu a fost efectuată nici în cele două luni care urmează după expirarea ultimei zile a termenului stabilit, trebuie să se aplice o nouă penalitate cu titlu cominatoriu în cuantum de 700 de euro. Același lucru este valabil la sfârșitul fiecărei perioade de două luni dacă neîndeplinirea publicității continuă; în cazul în care această obligare face obiectul unei căi de atac, decizia prin care se aplică penalitatea cu titlu cominatoriu trebuie să fie publicată.

[...]

(6) Penalitățile cu titlu cominatoriu trebuie, de asemenea, să fie eliminate în cazul în care persoanele sancționate și-au îndeplinit obligația sau executarea acestei obligații a devenit imposibilă.

(7) Obligațiile care le revin reprezentanților legali în temeiul articolelor [...] 277-280a se aplică și societății. Dacă societatea nu își îndeplinește aceste obligații prin intermediul organelor sale, ea însăși trebuie să fie obligată, în același timp, la plata unei penalități cu titlu cominatoriu prin aplicarea prin analogie a alineatelor (1)-(6)."

- 16 Reiese din dosarul prezentat Curții că, potrivit dispozițiilor tranzitorii privind reformularea articolului 283 din UGB, acest articol, astfel cum a fost modificat prin BBG, a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2011 și nu putea fi aplicat decât faptelor ilicite intervenite ulterior acestei date. Cu toate acestea, din explicațiile proiectului guvernamental al BBG rezultă că, în cazurile în care nu a fost îndeplinită obligația de publicitate între 1 ianuarie 2011 și 28 februarie 2011 inclusiv, procedura impunerii unei penalități cu titlu cominatoriu a putut fi angajată cel mai devreme la 1 martie 2011 și doar prin intermediul unei ordonanțe.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 17 Texdata, societate cu răspundere limitată cu sediul în Germania, desfășoară activități de proiectare și comercializare de software. Aceasta își exercită activitatea în Austria prin intermediul unei sucursale înregistrate începând din 4 martie 2008 în registrul comerțului din Austria ca sucursală a unei societăți cu sediul în alt stat membru.

- 18 Prin două ordonanțe din 5 mai 2011, în temeiul articolului 283 alineatul (2) din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG, Landesgericht Innsbruck i-a aplicat societății menționate două penalități cu titlu cominatoriu în cuantum de câte 700 de euro, pentru motivul că aceasta a omis să depună în termenul stabilit conturile anuale pentru cele două exerciții financiare încheiate la 31 decembrie 2008 și, respectiv, la 31 decembrie 2009, și anume, potrivit dispozițiilor tranzitorii, fie anterior datei de 28 februarie 2011, fie în ziua anterioară pronunțării acestor ordonanțe.
- 19 La 23 mai 2011, Texdata a formulat în termen, la aceeași instanță, două acțiuni împotriva ordonanțelor menționate. În susținerea acțiunilor sale, aceasta arăta, pe de o parte, că, în lipsa unei puneri în întârziere prealabile, aplicarea unei sancțiuni pentru neîndeplinirea obligației de publicitate prevăzute la articolul 283 din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG, era nelegală și, pe de altă parte, că conturile anuale fuseseră depuse în termen la Amtsgericht Karlsruhe (Germania), competent din punct de vedere teritorial având în vedere sediul statutar al societății și că erau accesibile de mai mult timp prin transmiterea electronică a datelor acestei din urmă instanțe.
- 20 În aceeași zi, Texdata a depus conturile anuale în cauză la Landesgericht Innsbruck, care le-a înregistrat în registrul comerțului la 25 și la 26 mai 2011.
- 21 Prin două decizii din 25 mai 2011, instanța menționată a hotărât că ordonanțele adoptate la 5 mai 2011 sunt inaplicabile pentru motivul că acțiunile fuseseră formulate în termen. Cu toate acestea, având în vedere faptul că conturile anuale în litigiu fuseseră depuse după expirarea termenului stabilit, aceeași instanță a aplicat din nou, în cadrul procedurii ordinare, două penalități cu titlu cominatoriu în același cuantum, în temeiul articolului 283 alineatele (3) și (7) din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG.
- 22 Sesizată cu apelul formulat de Texdata împotriva deciziilor menționate, instanța de trimitere ridică problema dacă regimul sancțiunilor austriac rezultat în urma modificărilor introduse în anul 2011, care prevede aplicarea imediată a unei penalități cu titlu cominatoriu unei societăți care nu depune conturile anuale la instanța competentă, este compatibil cu dreptul Uniunii.
- 23 Instanța menționată arată că, înainte de reforma din 2011, printre instanțele austriece care aveau obligația ținerii registrelor societăților se instaurase practica potrivit căreia, după depășirea termenului de nouă luni prevăzut la articolele 277 și 283 din UGB, societatea care nu își îndeplinise obligațiile era pusă în întârziere în mod informal, acordându-i-se un termen suplimentar de patru săptămâni. După expirarea acestuia, dacă neîndeplinirea obligațiilor continua, se efectua o a doua punere în întârziere, sub sancțiunea penalității cu titlu cominatoriu, pentru depunerea în întregime a conturilor anuale într-un termen determinat sau pentru dovedirea faptului că nu se impunea această obligație. Instanțele nu aplicau o astfel de penalitate decât dacă acest ultim demers rămânea, de asemenea, fără rezultat și nu fusese invocat niciun obstacol în calea executării obligației de publicitate.
- 24 Instanța de trimitere invocă următoarele elemente, pe care le consideră „deficite structurale” inerente procedurii naționale, și anume, în primul rând, cerințele de formă excesive care rezultă, pe de o parte, din respingerea acțiunilor tardive sau nemotivate și, pe de altă parte, din interdicția de a prezenta motive noi în apel, cu excepția omisiunii scuzabile, în al doilea rând, lipsa garanției privind organizarea unei ședințe, în al treilea rând, încălcarea dreptului la apărare care rezultă din imposibilitatea de a prezenta observații înainte aplicării penalității cu titlu cominatoriu, în al patrulea rând, recurgerea la o prezumție legală de răspundere care are drept consecință transferarea sarcinii probei asupra societății, în al cincilea rând, termenele de decădere nerezonabile și lipsa punerii în întârziere prealabile având drept consecință insecuritatea juridică a societăților cu sediul în alt stat membru, precum și, în al șaselea rând, faptul că pot fi aplicate noi penalități cu titlu cominatoriu în cazul continuării neîndeplinirii, fără ca deciziile inițiale de impunere a penalităților cu titlu cominatoriu să dobândească autoritate de lucru judecat.

25 În aceste condiții, Oberlandesgericht Innsbruck a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dreptul Uniunii, în stadiul său actual, în special:

- [a)] libertatea de stabilire prevăzută la articolele 49 TFUE și 54 TFUE;
- [b)] principiul general al dreptului [articolul 6 alineatul (3) TUE] la protecție jurisdicțională efectivă (principiul efectivității);
- [c)] principiul respectării dreptului la apărare prevăzut la articolul 47 [al doilea paragraf] din [cartă] [articolul 6 alineatul (1) TUE] și la articolul 6 alineatul (2) din [CEDO] [articolul 6 alineatul (1) TUE];
- [d)] principiul *non bis in idem* prevăzut la articolul 50 din [cartă] sau
- [e)] normele privind sancțiunile în procedura de publicitate care rezultă din articolul 6 din [Prima directivă], din articolul 60a din [A patra directivă] și din articolul 38 alineatul (6) din [A șaptea directivă],

se opune unei reglementări naționale care, în cazul depășirii termenului legal de nouă luni prevăzut pentru întocmirea și publicitatea conturilor anuale la instanța competentă în materia registrului comerțului,

- fără acordarea în prealabil a posibilității de exprimare a punctului de vedere relativ la existența obligației de publicitate și de invocare a motivelor posibile care au împiedicat publicitatea, în special fără o verificare prealabilă pentru a se stabili dacă situația conturilor anuale a fost deja depusă la instanța competentă în materia registrului comerțului din localitatea unde se află sediul principal și
- fără o punere în întârziere individuală prealabilă adresată societății sau organelor reprezentative pentru îndeplinirea obligației de publicitate,

prevede aplicarea imediată de către instanța competentă în materia registrului comerțului a unei penalități cu titlu cominatoriu minime de 700 de euro societății și fiecăruia dintre organele sale reprezentative, pentru motivul că, în lipsa unei dovezi contrare, această omisiune le-ar fi imputabilă și, pe de altă parte, aplicarea imediată a unei noi penalități cu titlu cominatoriu minime de 700 de euro societății și fiecăruia dintre organele sale reprezentative pentru fiecare neîndeplinire consecutivă a obligației în termen de două luni în temeiul aceleiași prezumții de răspundere?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 26 În primul rând, guvernul austriac invocă inadmisibilitatea cererii de decizie preliminară susținând că reglementarea națională aplicabilă litigiului principal este descrisă inexact de instanța de trimitere, astfel încât pare puțin probabil ca Curtea să poată oferi un răspuns util și nu doar pur ipotetic la întrebările formulate.
- 27 În plus, potrivit aceluiași guvern, rezultă din cererea menționată, în special din întrebările în raport cu principiul efectivității, că Curtea este chemată să interpreteze dreptul național. Or, stabilirea aspectului dacă o reglementare națională îndeplinește în mod concret cerințele în materie de echivalență și de efectivitate este de competență exclusivă a instanțelor din statele membre.

- 28 În această privință, trebuie amintit că procedura desfășurată în temeiul articolului 267 TFUE este bazată, potrivit unei jurisprudențe constante, pe o separație clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, aceasta din urmă fiind abilitată să se pronunțe numai în legătură cu interpretarea sau validitatea actelor de drept al Uniunii vizate la articolul menționat. În acest context, nu este de competența Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea dispozițiilor din dreptul național sau să hotărască dacă interpretarea dată de instanța națională este corectă (a se vedea în special Hotărârea din 18 ianuarie 2007, Auroux și alții, C-220/05, Rep., p. I-385, punctul 25, Hotărârea din 7 octombrie 2010, dos Santos Palhota și alții, C-515/08, Rep., p. I-9133, punctul 18, precum și Hotărârea din 21 octombrie 2010, Idryma Typou, C-81/09, Rep., p. I-10161, punctul 35).
- 29 Rezultă că Curtea trebuie să ia în considerare contextul de reglementare și factual, astfel cum este definit în decizia de trimitere, în care se încadrează întrebările preliminare (Hotărârea din 29 aprilie 2004, Orfanopoulos și Oliveri, C-482/01 și C-493/01, Rec., p. I-5257, punctul 42, precum și Hotărârea din 23 aprilie 2009, Angelidaki și alții, C-378/07-C-380/07, Rep., p. I-3071, punctul 48). Prin urmare, este necesar să se respecte interpretarea reglementării austriece astfel cum rezultă din cererea de decizie preliminară și care constituie premisa întrebării adresate Curții.
- 30 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia Curtea este chemată să interpreteze dreptul național, este suficient să se constate că rezultă din însuși modul de redactare a întrebării preliminare că aceasta solicită interpretarea dispozițiilor și a principiilor dreptului Uniunii.
- 31 În al doilea rând, guvernul Regatului Unit, fără a invoca explicit excepția de inadmisibilitate, arată că anumite fragmente ale întrebării preliminare nu sunt relevante pentru soluționarea litigiului principal, fie pentru că fac referire la directive care nu sunt aplicabile împrejurărilor speței, fie pentru că se referă la situații care nu au avut loc în cauza principală.
- 32 În special, guvernul menționat susține, pe de o parte, că Prima directivă și A șaptea directivă nu sunt aplicabile împrejurărilor din cauza principală, în timp ce A unsprezecea directivă, care nu este menționată de instanța de trimitere, este aplicabilă.
- 33 Pe de altă parte, dispozițiile din legislația austriacă, care prevăd atât posibilitatea de a aplica penalități cu titlu cominatoriu, în același timp, societății și organelor sale reprezentative, cât și de a aplica noi penalități cu titlu cominatoriu la sfârșitul fiecărei perioade de două luni în cazul continuării neîndeplinirii, nu ar trebui să fie luate în considerare de Curte, în măsura în care se dovedesc inaplicabile având în vedere împrejurările cauzei principale.
- 34 Guvernul Regatului Unit exprimă, de asemenea, îndoieli cu privire la posibilitatea de a aplica retroactiv legislația națională în vigoare de la 1 ianuarie 2011 neîndeplinirii obligației de depunere a conturilor pentru exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2008 și, respectiv, la 31 decembrie 2009.
- 35 În ceea ce privește relevanța dispozițiilor invocate, reiese dintr-o jurisprudență constantă că împrejurarea că instanța de trimitere a formulat întrebarea preliminară făcând trimitere la anumite dispoziții ale dreptului Uniunii nu împiedică Curtea să îi furnizeze toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă această instanță s-a referit sau nu s-a referit la acestea în enunțul întrebărilor sale (a se vedea în special Hotărârea din 21 februarie 2006, Ritter-Coulais, C-152/03, Rec., p. I-1711, punctul 29, Hotărârea din 10 februarie 2011, Vicoplus și alții, C-307/09-C-309/09, Rep., p. I-453, punctul 22, precum și Hotărârea din 22 martie 2012, Nilaș și alții, C-248/11, punctul 31). În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (a se vedea Hotărârea din 27 octombrie 2009, ČEZ, C-115/08, Rep., p. I-10265, punctul 81, și Hotărârea Idryma Typou, citată anterior, punctul 31).

- 36 În consecință, primul argument al guvernului Regatului Unit nu poate să afecteze admisibilitatea cererii de decizie preliminară.
- 37 În ceea ce privește situațiile ipotetice, trebuie arătat că elementele din reglementarea națională descrise la punctul 33 din prezenta hotărâre au fost invocate de instanța de trimitere în special în vederea verificării conformității acestora cu principiul *non bis in idem*.
- 38 Or, principiul menționat prevede că nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea.
- 39 Or, astfel cum rezultă din elementele de fapt rezumate la punctele 18-21 din prezenta hotărâre și confirmate de Texdata și de guvernul austriac în cadrul ședinței, această societate a fost obligată la plata a două penalități cu titlu cominatoriu care se raportau la două perioade diferite, și anume la anii 2008 și 2009. Întrucât Texdata și-a îndeplinit obligația de publicitate la puțin timp după adoptarea ordonanțelor atacate, nu există o multiplicare a sancțiunilor pentru aceleași perioade.
- 40 În aceste împrejurări, trebuie constatat că litera (d) a întrebării adresate, cu privire la interpretarea principiului *non bis in idem*, este inadmisibilă.
- 41 În ceea ce privește, în sfârșit, pretinsa aplicare retroactivă a reglementării naționale în cauză, Curtea a statuat deja că stabilirea legislației naționale aplicabile *ratione temporis* constituie o problemă de interpretare a dreptului național care nu intră în competența Curții sesizate în cadrul unei cereri de decizie preliminară (Hotărârea din 21 octombrie 2010, Padawan, C-467/08, Rep., p. I-10055, punctul 24).
- 42 Din cele de mai sus rezultă că prezenta cerere de decizie preliminară este admisibilă, cu excepția literei (d) a întrebării, care se referă la interpretarea principiului *non bis in idem*.

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la dispozițiile aplicabile

- 43 În vederea formulării unui răspuns util instanței de trimitere și având în vedere jurisprudența amintită la punctul 35 din prezenta hotărâre, trebuie, cu titlu introductiv, să se stabilească dacă dispozițiile directivelor a căror interpretare se solicită de către instanța de trimitere se aplică într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care sucursala situată în Austria a unei societăți de capitaluri cu sediul în Germania nu și-a îndeplinit obligația de a-și publica conturile anuale la încheierea exercițiilor financiare pentru anii 2008 și 2009.
- 44 În această privință, trebuie constatat că o astfel de situație este reglementată în mod specific prin A unsprezecea directivă și, în special, prin articolul 1, care prevede, în esență, că actele unei sucursale precum cea în discuție în litigiul principal sunt publicate în conformitate cu legislația statului membru în care este situată sucursala, și prin articolul 12, în temeiul căruia statele membre trebuie să prevadă sancțiuni adecvate în cazul neîndeplinirii obligațiilor de publicitate prevăzute, printre altele, la articolul 1 din această directivă.
- 45 Ținând seama de caracterul specific al dispozițiilor menționate în raport cu împrejurările din litigiul principal, este necesar să se considere că acest litigiu este guvernat de dispozițiile amintite, cu excepția dispozițiilor cuprinse în Directiva 2009/101, precum și în A patra directivă și în A șaptea directivă, care prevăd de asemenea, desigur, obligații de publicitate, dar care nu se referă într-un mod la fel de specific la o situație precum cea în discuție în cauza principală.

- 46 Din cele de mai sus rezultă că întrebarea preliminară trebuie să fie înțeleasă ca urmărind, în esență, să lămurească aspectul dacă dreptul Uniunii, în special articolele 49 TFUE și 54 TFUE, principiile protecției jurisdicționale efective și respectării dreptului la apărare, precum și articolul 12 din A unsprezecea directivă trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia, în cazul depășirii termenului de nouă luni prevăzut pentru publicitatea documentelor contabile, se aplică imediat o amendă minimă de 700 de euro societății de capitaluri a cărei sucursală este situată în statul membru în cauză, fără a i se adresa în prealabil o punere în întârziere și fără a i se acorda posibilitatea exprimării punctului de vedere cu privire la neîndeplinirea imputată.
- 47 Întrucât regimul național în discuție în litigiul principal urmărește sancționarea nerespectării obligației sucursalelor societăților de capitaluri străine de a-și publica conturile anuale, obligație armonizată în conformitate cu A unsprezecea directivă, trebuie, în primul rând, să se răspundă la litera (e) a întrebării, referitoare la interpretarea directivei menționate. În al doilea rând, este necesar să se examineze litera (a) a întrebării, și anume aspectul dacă regimul respectiv constituie o restricție în calea libertății de stabilire astfel cum este prevăzută la articolele 49 TFUE și 54 TFUE. În al treilea rând, trebuie să se analizeze literele (b) și (c) ale întrebării, referitoare la aplicabilitatea și la încălcarea eventuală a principiilor protecției jurisdicționale efective și respectării dreptului la apărare.

Cu privire la A unsprezecea directivă

- 48 Publicitatea sucursalelor create într-un stat membru de societăți care intră sub incidența legislației unui alt stat membru este impusă prin articolul 1 din A unsprezecea directivă. Această obligație este transpusă în dreptul austriac în temeiul articolului 277 alineatul (1) și 280a din UGB.
- 49 Articolul 12 din A unsprezecea directivă încredințează statelor membre sarcina de a adopta sancțiunile adecvate aplicabile în cazul lipsei de publicitate a documentelor contabile. Cu toate acestea, directiva menționată nu cuprinde norme mai precise cu privire la stabilirea respectivelor sancțiuni la nivel național și, în special, nu prevede niciun criteriu explicit de apreciere a caracterului proporțional al unor asemenea sancțiuni.
- 50 În aceste condiții, este util să se amintească faptul că, păstrând în același timp alegerea sancțiunilor, statele membre trebuie să se asigure în special că încălcările dreptului Uniunii sunt reprimite prin sancțiuni care au un caracter efectiv, proporțional și disuasiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 mai 2005, Berlusconi și alții, C-387/02, C-391/02 și C-403/02, Rec., p. I-3565, punctul 65).
- 51 Curtea a statuat, printre altele, că rigoarea sancțiunilor trebuie să fie adecvată gravității încălcărilor pe care le reprimă, mai ales prin asigurarea unui efect realmente disuasiv, respectându-se în același timp principiul general al proporționalității (a se vedea prin analogie Hotărârea din 25 aprilie 2013, Asociația Accept, C-81/12, punctul 63 și jurisprudența citată).
- 52 În această privință, măsurile represive prevăzute de legislația națională nu trebuie să depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru realizarea obiectivelor urmărite în mod legitim de această reglementare, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 2010, ERG și alții, C-379/08 și C-380/08, Rep., p. I-2007, punctul 86, precum și Hotărârea din 9 februarie 2012, Urbán, C-210/10, punctul 24).
- 53 În speță, trebuie arătat că rezultă atât din articolul 50 alineatul (2) litera (g) TFUE, care a constituit temeiul pentru adoptarea directivelor privind dreptul societăților, cât și din al patrulea considerent al celei de A unsprezecea directive că publicitatea societăților are drept obiectiv protejarea intereselor asociațiilor și terților.

- 54 Curtea a avut deja ocazia să statueze că este un principiu fundamental faptul că conturile anuale trebuie să ofere o imagine fidelă a patrimoniului, a situației financiare, precum și a rezultatelor societății în cauză (a se vedea Hotărârea din 27 iunie 1996, Tomberger, C-234/94, Rec., p. I-3133, punctul 17, rectificată prin Ordonanța din 10 iulie 1997, Hotărârea din 7 ianuarie 2003, BIAO, C-306/99, Rec., p. I-1, punctul 72, precum și Hotărârea Berlusconi și alții, citată anterior, punctul 54). Publicarea acestora urmărește în principal să îi informeze pe terții care nu cunosc sau nu pot cunoaște suficient situația contabilă și financiară a societății menționate (Hotărârea din 4 decembrie 1997, Daihatsu Deutschland, C-97/96, Rec., p. I-6843, punctul 22).
- 55 Revine instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă, în temeiul regimului sancțiunilor prevăzut la articolul 283 din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG, încălcarea obligației de publicitate a documentelor contabile este sancționată în condiții de fond și de procedură care conferă sancțiunii un caracter efectiv, proporțional și disuasiv. Cu toate acestea, Curtea poate să furnizeze instanței naționale toate elementele de interpretare proprii dreptului Uniunii care ar putea să îi fie utile pentru decizia sa (Hotărârea Asociația Accept, citată anterior, punctul 43 și jurisprudența citată).
- 56 În speță, din dosarul pe care Curtea îl are la dispoziție reiese că reglementarea în cauză, și anume partea care este relevantă în cauza principală, prevede că, în cazul lipsei de publicitate a documentelor contabile în termen de cel mult nouă luni de la data închiderii bilanțului, instanța competentă în materia registrului comerțului este obligată să îi aplice societății în cauză, prin ordonanță, o penalitate cu titlu cominatoriu minimă de 700 de euro, fără punere în întârziere și fără posibilitatea societății de a fi audiată în prealabil. Societatea în discuție dispune de un termen de paisprezece zile pentru a formula o acțiune motivată împotriva ordonanței, aspect care determină inaplicabilitatea acesteia și declanșează procedura ordinară. În cazul în care acțiunea este nefondată, se poate impune, printr-o decizie, o penalitate cu titlu cominatoriu cuprinsă între 700 și 3 600 de euro.
- 57 În ceea ce privește, în primul rând, quantumul minim al penalității respective, și anume 700 de euro, aplicat în mod automat în cazul neîndeplinirii obligației de publicitate în termenul acordat, trebuie arătat că, potrivit Comisiei, un astfel de quantum corespunde mediei quantumurilor prevăzute de statele membre pentru încălcarea obligației de publicitate. Astfel cum arată în mod întemeiat această instituție, rigoarea acestei sancțiuni trebuie pusă în balanță cu interesele și cu riscurile financiare la care pot fi expuși partenerii comerciali și persoanele interesate în cazul în care situația financiară reală a unei societăți nu este publicată. În aceste condiții, revine instanței de trimitere sarcina de a aprecia dacă quantumul aplicat nu este excesiv în raport cu obiectivul urmărit în mod legitim.
- 58 În ceea ce privește imposibilitatea instanțelor naționale care au sarcina de a aplica penalitatea cu titlu cominatoriu menționată de a se îndepărta de la quantumul minim al acesteia ținând seama de împrejurările concrete ale speței, este suficient ca societatea în discuție să formuleze o acțiune motivată împotriva penalității care îi este aplicată pentru a declanșa procedura ordinară, ceea ce permite luarea în considerare a împrejurărilor concrete ale speței de către instanța competentă.
- 59 În al doilea rând, în ceea ce privește termenul de nouă luni începând de la data închiderii bilanțului, în care trebuie efectuată publicitatea, acesta pare să fie suficient de lung pentru a permite societăților să își îndeplinească obligația de publicitate fără a fi repus în discuție caracterul proporțional al regimului sancțiunilor din speță. Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctul 50 din concluzii, un termen mai lung ar risca să prejudicieze protecția terților, întrucât aceștia din urmă nu ar avea acces la cele mai recente informații care să le permită să cunoască situația reală a societății în cauză.
- 60 În al treilea rând, poate fi relevant, în perspectiva care constă în evaluarea aspectului dacă este posibil să se recurgă la măsuri mai puțin constrângătoare, faptul că, potrivit explicațiilor guvernului austriac din ședință, regimul în vigoare anterior s-a dovedit puțin eficient, dat fiind că mai puțin de jumătate dintre societățile supuse obligației de publicitate au respectat această obligație în termenele impuse. În consecință, potrivit acestui guvern, Republica Austria avea obligația de a modifica regimul sancțiunilor în vigoare anterior anului 2011 pentru a garanta în mod mai eficient respectarea obligației de

publicitate. Cu toate acestea, revine instanței de trimitere obligația de a verifica dacă regimul sancțiunilor în discuție în litigiul principal este suficient de disuasiv pentru a asigura în mod eficient respectarea obligației de publicitate.

- 61 Având în vedere considerațiile care precedă și sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, trebuie să se considere că articolul 12 din A unsprezecea directivă nu se opune unui regim de sancțiuni precum cel în discuție în litigiul principal.

Cu privire la libertatea de stabilire

- 62 În ceea ce privește libertatea de stabilire, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 49 TFUE și 54 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unui regim de sancțiuni precum cel prevăzut la articolul 283 din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG, în special pentru că acesta prevede sancțiuni pentru neîndeplinirea obligației de publicitate și pentru societăți care intră sub incidența legislației unui alt stat membru decât Republica Austria și care au o sucursală în acest din urmă stat membru, deși conturile anuale ale acestora sunt deja publicate și pot fi consultate la registrul de la sediul lor principal.
- 63 În această privință, trebuie amintit că articolul 49 TFUE impune eliminarea restricțiilor privind libertatea de stabilire. Potrivit articolului 54 TFUE, societățile constituite în conformitate cu legislația unui stat membru și având sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității în cadrul Uniunii sunt asimilate, pentru aplicarea dispozițiilor tratatului referitoare la libertatea de stabilire, persoanelor fizice resortisante ale statelor membre. Pentru societățile menționate, această libertate conține dreptul de a-și exercita activitatea în alte state membre prin intermediul unei filiale, al unei sucursale sau al unei agenții (a se vedea Hotărârea din 25 februarie 2010, X Holding, C-337/08, Rep., p. I-1215, punctul 17, și Hotărârea din 25 aprilie 2013, Comisia/Spania, C-64/11, punctul 23).
- 64 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că trebuie considerate restricții privind libertatea de stabilire, în sensul articolului 49 TFUE, măsurile care interzic, îngreunează sau fac mai puțin atractivă exercitarea acestei libertăți (a se vedea în special Hotărârea Idryma Typou, citată anterior, punctul 54, Hotărârea din 29 noiembrie 2011, National Grid Indus, C-371/10, Rep., p. I-12273, punctul 36, și Hotărârea Comisia/Spania, citată anterior, punctul 26).
- 65 Obligația de publicitate a sucursalelor înființate în Austria de societăți care intră sub incidența legislației unui alt stat membru este prevăzută la articolul 280a din UGB, care constituie transpunerea în dreptul intern a articolului 1 din A unsprezecea directivă și a cărei conformitate cu aceasta din urmă nu a fost pusă în discuție.
- 66 În schimb, în discuție în cauza principală este regimul sancțiunilor aplicabile în caz de neîndeplinire a obligației de publicitate în temeiul articolului 283 din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG. După cum rezultă din cuprinsul punctului 15 din prezenta hotărâre, dispozițiile articolului 283 menționat prevăd aplicarea unei penalități cu titlu cominatoriu de 700 de euro prin ordonanță și fără o procedură prealabilă în cazul în care, la expirarea termenului de publicitate, documentele contabile nu sunt prezentate la instanța competentă în materia registrului comerțului și nu este invocat niciun element imprevizibil sau inevitabil. Aplicarea acestei penalități trebuie să fie repetată la fiecare două luni, până la îndeplinirea obligației de publicitate. Societatea sau organul în cauză dispune de un termen de paisprezece zile pentru a formula o acțiune împotriva oricărei ordonanțe de aplicare a penalității cu titlu cominatoriu. Această acțiune suspendă executarea penalității aplicate și declanșează o procedură ordinară.

- 67 În această privință, trebuie arătat, pe de o parte, că regimul sancțiunilor în discuție în litigiul principal este aplicat fără diferențiere societăților cu sediul în Austria și celor stabilite în alte state membre și care și-au înființat sucursale în Austria. Acest regim nu este, așadar, de natură să pună societățile cu sediul în alte state membre decât Austria, care au o sucursală situată în acest din urmă stat membru, într-o situație de fapt sau de drept defavorabilă în raport cu cea a societăților cu sediul în Austria.
- 68 Pe de altă parte, astfel cum observă, în mod întemeiat, Comisia, nu se aplică nicio sancțiune în cazul în care societatea își îndeplinește obligația legală de publicitate după cum rezultă aceasta din dreptul Uniunii și care se aplică în toate statele membre. În consecință, eventualele sancțiuni nu pot să interzică unei societăți sau să împiedice ori să descurajeze o societate care intră sub incidența legislației unui stat membru să se stabilească, prin intermediul unei sucursale, pe teritoriul altui stat membru.
- 69 Prin urmare, nu se poate considera că un regim de sancțiuni precum cel prevăzut la articolul 283 din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG, constituie o restricție în calea libertății de stabilire. În consecință, articolele 49 TFUE și 54 TFUE nu se opun unui astfel de regim.

Cu privire la principiile protecției jurisdicționale efective și respectării dreptului la apărare

- 70 Prin intermediul literelor (b) și (c) ale întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă principiul general al dreptului la protecție jurisdicțională efectivă și principiul respectării dreptului la apărare, astfel cum sunt consacrate la articolul 47 din cartă, precum și la articolul 6 paragraful 2 din CEDO, trebuie interpretate în sensul că se opun unui regim de sancțiuni, aplicabil în cazul neîndeplinirii obligației de publicitate a documentelor contabile, astfel cum este prevăzut la articolul 283 din UGB, cu modificările aduse prin BBG.
- 71 Potrivit articolului 51 alineatul (1) din cartă, dispozițiile acesteia se adresează statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii.
- 72 În această privință, rezultă, în esență, din jurisprudența constantă a Curții că drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii au vocație de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii, însă nu în afara unor asemenea situații. În această măsură, Curtea a amintit deja că nu poate aprecia, din perspectiva cartei, o reglementare națională care nu se situează în cadrul dreptului Uniunii. În schimb, de îndată ce o asemenea reglementare intră în domeniul de aplicare al acestui drept, Curtea, sesizată cu titlu preliminar, trebuie să furnizeze toate elementele de interpretare necesare aprecierii de către instanța națională a conformității acestei reglementări cu drepturile fundamentale a căror respectare o asigură (a se vedea în special Hotărârea din 26 februarie 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, punctul 19 și jurisprudența citată).
- 73 De asemenea, Curtea a avut ocazia să precizeze că, interpretate în lumina acestei jurisprudențe, precum și a explicațiilor referitoare la articolul 51 din cartă, drepturile fundamentale garantate de cartă trebuie să fie respectate atunci când o reglementare națională intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. Cu alte cuvinte, aplicabilitatea dreptului Uniunii o implică pe cea a drepturilor fundamentale garantate de cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea Åkerberg Fransson, citată anterior, punctele 20 și 21).
- 74 În speță, litigiul principal are ca obiect sancțiunea aplicată pentru nerespectarea obligației de publicitate, astfel cum este prevăzută de A unsprezecea directivă. După cum reiese din cuprinsul punctului 49 din prezenta hotărâre, legiuitorul Uniunii a lăsat statelor membre, în temeiul articolului 12 din A unsprezecea directivă, sarcina de a determina sancțiunile adecvate, și anume sancțiuni eficace, proporționale și disuasive, pentru a asigura executarea obligației de publicitate. În dreptul austriac, aceste sancțiuni sunt prevăzute la articolul 283 din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG.

- 75 Din cele menționate rezultă că reglementarea austriacă în discuție în litigiul principal constituie o punere în aplicare a dreptului Uniunii în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă.
- 76 În consecință, dispozițiile cartei sunt aplicabile în împrejurările litigiului principal.
- 77 În ceea ce privește principiul protecției jurisdicționale efective, articolul 47 primul paragraf din cartă prevede că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de respectivul articol.
- 78 Pentru a garanta respectarea, în cadrul Uniunii, a acestui drept fundamental, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE impune statelor membre obligația de a stabili căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.
- 79 În ceea ce privește principiul respectării dreptului la apărare, Curtea a decis că acesta trebuie respectat în orice procedură susceptibilă să conducă la aplicarea unor sancțiuni, în special a unor amenzi sau penalități cu titlu cominatoriu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 octombrie 2003, Thyssen Stahl/Comisia, C-194/99 P, Rec., p. I-10821, punctul 30, și Hotărârea din 8 februarie 2007, Groupe Danone/Comisia, C-3/06 P, Rep., p. I-1331, punctul 68).
- 80 În ceea ce privește, în primul rând, aspectul dacă termenul de introducere a acțiunii de paisprezece zile pentru a contesta sancțiunea pentru neîndeplinirea obligației de publicitate în termenul prevăzut este compatibil cu principiul protecției jurisdicționale efective, trebuie amintit că termenul stabilit trebuie să fie suficient din punct de vedere material pentru a pregăti și a formula o cale de atac efectivă (Hotărârea din 28 iulie 2011, Samba Diouf, C-69/10, Rep., p. I-7151, punctul 66).
- 81 Or, având în vedere că obligația de publicitate se aplică, în principiu, tuturor sucursalelor precum cea în discuție în litigiul principal, că este constantă și că este cunoscută, în general, de persoanele interesate, că dreptul austriac prevede un termen de nouă luni începând de la data închiderii bilanțului pentru a efectua această publicitate și că este posibilă suspendarea acestui termen în cazul în care un eveniment neprevăzut și inevitabil a împiedicat efectuarea publicității în timp util, un termen de paisprezece zile nu pare să fie, în principiu, insuficient din punct de vedere material pentru a pregăti și a formula o cale de atac efectivă.
- 82 În ceea ce privește, în al doilea rând, îndoielile în privința recurgerii la o prezumție legală de răspundere care are drept consecință transferarea sarcinii probei asupra societății, trebuie amintit că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 58 din prezenta hotărâre, este suficient ca societatea în discuție să formuleze o acțiune motivată împotriva penalității cu titlu cominatoriu care îi este aplicată pentru a declanșa procedura ordinară, ceea ce permite luarea în considerare a împrejurărilor concrete ale speței de către instanța competentă.
- 83 În ceea ce privește, în al treilea rând, lipsa punerii în întârziere și a posibilității de a fi audiat, trebuie amintit că respectarea dreptului la apărare în orice procedură inițiată împotriva unei persoane și care poate să conducă la un act cauzator de prejudiciu constituie un principiu fundamental al dreptului Uniunii care trebuie să fie garantat chiar în lipsa oricărei reglementări privind procedura. Acest principiu impune ca destinatarii unor decizii care le afectează în mod semnificativ interesele să aibă posibilitatea de a-și face cunoscut în mod util punctul de vedere cu privire la elementele reținute în sarcina lor pentru a fundamenta decizia în litigiu (Hotărârea din 15 iunie 2006, Dokter și alții, C-28/05, Rec., p. I-5431, punctul 74 și jurisprudența citată).
- 84 Cu toate acestea, reiese dintr-o jurisprudență constantă că drepturile fundamentale nu constituie prerogative absolute, ci pot să cuprindă restricții, cu condiția ca acestea să răspundă efectiv unor obiective de interes general urmărite de măsura în cauză și să nu implice, din perspectiva scopului urmărit, o intervenție disproporționată și intolerabilă care ar aduce atingere însuși conținutului

drepturilor astfel garantate (a se vedea în acest sens Hotărârea Dokter și alții, citată anterior, punctul 75, precum și Hotărârea din 18 martie 2010, Alassini și alții, C-317/08-C-320/08, Rep., p. I-2213, punctul 63 și jurisprudența citată).

- 85 Or, având în vedere caracterul faptei ilicite în cauză, se constată că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, aplicarea unei sancțiuni inițiale de 700 de euro fără o punere în întârziere prealabilă și fără posibilitatea de a fi audiat înainte de aplicarea sancțiunii nu este de natură să afecteze conținutul esențial al dreptului fundamental în cauză, având în vedere că introducerea acțiunii motivate împotriva deciziei prin care s-a stabilit penalitatea cu titlu cominatoriu are ca rezultat imediat inaplicabilitatea acesteia și declanșează o procedură ordinară, în cadrul căreia dreptul de a fi audiat poate fi respectat.
- 86 De asemenea, o astfel de procedură pare, pe de o parte, să corespundă efectiv unui obiectiv general recunoscut de Uniune, întrucât, astfel cum reiese din observațiile guvernului austriac, regimul sancțiunilor prevăzut la articolul 283 din UGB, astfel cum a fost modificat prin BBG, urmărește să asigure respectarea mai rapidă și mai eficientă a obligației de publicitate în interesul general al unei mai bune protecții a terților și a asociaților. Pe de altă parte, nu există indicii că o astfel de procedură ar fi disproporționată în raport cu obiectivul urmărit.
- 87 În al patrulea rând, în ceea ce privește celelalte elemente de procedură, precum, în special, obligația de a motiva actul introductiv de instanță, interdicția de a prezenta motive noi în stadiul apelului, precum și lipsa garanției privind organizarea unei ședințe, Curtea nu dispune de niciun element de natură să ridice o îndoială cu privire la conformitatea regimului sancțiunilor în discuție în litigiul principal cu principiile protecției jurisdicționale efective și respectării dreptului la apărare.
- 88 În consecință, trebuie să se considere că regimul sancțiunilor în discuție în litigiul principal respectă principiile protecției jurisdicționale efective și respectării dreptului la apărare.
- 89 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că, sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, articolele 49 TFUE și 54 TFUE, principiile protecției jurisdicționale efective și respectării dreptului la apărare, precum și articolul 12 din A unsprezecea directivă trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia, în cazul depășirii termenului de nouă luni prevăzut pentru publicitatea documentelor contabile, se aplică imediat o amendă minimă de 700 de euro societății de capitaluri care are o sucursală situată în statul membru în cauză, fără a i se adresa în prealabil o punere în întârziere și fără a i se acorda posibilitatea exprimării punctului de vedere cu privire la neîndeplinirea imputată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 90 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, articolele 49 TFUE și 54 TFUE, principiile protecției jurisdicționale efective și respectării dreptului la apărare, precum și articolul 12 din A unsprezecea directivă 89/666/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind publicitatea sucursalelor înființate într-un stat membru de anumite forme de societăți comerciale care intră sub incidența legislației unui alt stat trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia,

în cazul depășirii termenului de nouă luni prevăzut pentru publicitatea documentelor contabile, se aplică imediat o amendă minimă de 700 de euro societății de capitaluri care are o sucursală situată în statul membru în cauză, fără a i se adresa în prealabil o punere în întârziere și fără a i se acorda posibilitatea exprimării punctului de vedere cu privire la neîndeplinirea imputată.

Semnături